

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou v právní věci

žalobce: X
bytem X
zastoupen zmocněncem X,
bytem tamtéž

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 4. 2024, č. j.: MPSV-2024/82512-911

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 2. 4. 2024, č. j.: MPSV-2024/82512-911, se **zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhal přezkoumání rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „žalovaný“) ze dne 2. 4. 2024, č. j.: MPSV-2024/82512-911 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo podle § 90 odst. 5 zákona č.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí ze dne 19. 7. 2023, č. j.: 567/2023/AAT (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), vydanému Úřadem práce České republiky – krajská pobočka pro hl. m. Prahu (dále jen „úřad práce“), kterým byl dle § 7 ve spojení s § 4 odst. 1, § 8, § 9, § 11 a § 13 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 108/2006 Sb.“), zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od března 2023 s tím, že příspěvek bude poskytován ve výši 4400 Kč měsíčně.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce namítal, že skutkový stav nebyl ověřen provedením vlastního lékařského vyšetření či nového sociálního šetření pro posouzení namítaných překážek v přirozeném prostředí místa bydliště. Posudkové zhodnocení bylo odesláno 55 dnů po uplynutí prodloužené zákonné lhůty.
3. Byla porušena žalobcova procesní práva, když posudková komise jeho zdravotní stav projednala bez přítomnosti žalobce či jeho zmocněnce. Před vydáním napadeného rozhodnutí byly odmítnuty žalobcovy námitky, konkrétně nebyla vzata v úvahu lékařská zpráva o riziku pádů bez asistence druhé osoby. Odpovědná úřední osoba ukončila dokazování jen na podkladě sporného posudku, předseda posudkové komise nevysvětlil, proč o termínu jednání komise neinformoval žalobce, ani se nevyjádřil k nedodržení prodloužené zákonné lhůty. V napadeném rozhodnutí nebyl přezkoumán postup plnění povinností oprávněných úředních osob.
4. Dále žalobce vypočetl ustanovení správního řádu, jež byla podle jeho názoru porušena stejně jako zákon č. 582/1991 Sb., vyhláška č. 505/2006 Sb. a metodický pokyn pro postupy posudkových komisí MPSV při posuzování zdravotního stavu pro účely opravných řízení. Žalobce citoval judikáty Nejvyššího správního soudu, č. j. 5 Ads 202/2016-29, k otázce přesvědčivosti posudku, a č. j. 16 Ad 12/2022-41, k provedení místního šetření.
5. Žalobce upozornil na nevypořádání tvrzení o jeho neschopnosti samostatně a včas vykonat fyziologickou potřebu. Omezená mobilita, předepsaná diuretika, ztráta rovnováhy a spojená rizika pádů nebyly posouzeny a ověřeny novým sociálním šetřením či lékařskou prohlídkou. Žalobci brání v přístupu na toaletu šířka dveří, neboť nemůže projet vozíkem či s chodítkem, rovněž není dán prostor pro užívání doporučených madel. Také u potřeby stravování žalobci v samotném přemístění stravy brání šířka dveří a neodstranitelný schod. Žalovaná je u žadatelů referujících užívání invalidního vozíku povinna posoudit schopnost přesouvání z vozíku na toaletu a vyhodnotit funkci rukou, přičemž posudkový lékař se toliko u potřeby stravování omezil na zhodnocení, zda měl žalobce oboustrannou funkční ztrátu obou horních končetin. Žalobce rovněž nesouhlasil s tvrzením komise, že užívání absorpčních plen není posudkově rozhodné, jelikož podle správního řádu a vyjádření soudů nelze užívání zvláštních pomůcek pokládat za samostatnou a běžně zvládnutou potřebu výkonu fyziologické potřeby. V tomto směru odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze, č. j. 16 Ad 12/2022-41.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

6. Žalovaný uvedl, že žalobce trpí ischemickou chorobou srdeční a dolních končetin, diabetem mellitus II. stupně, akutním renálním selháním 3. stupně, jaterní cirhózou, postinfekční artritidou, gonartrózou, polytopním vertebrogenním algickým syndromem, arteriální

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

hypertenzi, mikrocytální anemií a hyperplazií prostaty. U potřeby stravování komise nezjistila relevantní posudkově medicinský důvod pro nezvládání při daných zrakových a motorických schopnostech, nebyla přítomna funkční ztráta horních končetin ani ztráta zraku. Žalobce by měl být schopen naporcovat si stravu případně s využitím speciálních pomůcek a přemístit stravu, rovněž s užitím pomůcek. Příprava jídla spadá do péče o domácnost a ohledně nechutenství komise konstatovala, že žalobce nemá kognitivní deficit, který by mu bránil ve zvládání potřeby z této příčiny. U výkonu fyziologické potřeby byla hodnocena schopnost samostatně zaujmout polohu na WC a ne zcela zvládnutá očista či občasné selhání při ní nepředstavují důvod pro neuznání potřeby. Používání absorpčních pomůcek není důvodem pro nezvládání potřeby, je-li posuzovaný schopen pomůcku samostatně vyměnit. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

7. Žalobce v replice zopakoval, že byl postupem žalovaného zkrácen na svých právech. Žalovaný se k zákonnosti svého postupu a výsledného rozhodnutí nevyjádřil natolik, aby měl důvod žádat zamítnutí žaloby. Žalovaný nezohlednil rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, č. j. 6 Ads 252/2022-35, podle něhož musí posudková komise přihlídnout k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Opakované shrnutí obsahové části posudkového hodnocení nemůže být důvodem pro zamítnutí žaloby, pokud mezi žalobcem a žalovaným přetrvává názorový spor o zákonnosti postupu, jímž byl posudek vypracován.

IV. Obsah správního spisu

8. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 20. 3. 2023 u úřadu práce návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči.
9. Dne 7. 4. 2023 bylo u žalobce provedeno sociální šetření, v záznamu je ohledně jeho mobility konstatováno, že zvládne chůzi s chodítkem pouze po bytě, nezvládá stoj bez opory, nerovnosti ani schody. Pravá horní končetina je téměř nehybná, levá je více hybná, žalobce má viditelný třes. Ohledně stravování je uvedeno, že si žalobce uvědomuje potřebu jídla a pití, obědy mu obstarává manželka, nezvládne si ohřát jídlo, nevydrží stát ani si přenést stravu. Nají se sám lžící, ale přes třes rukou je to pro něj vyčerpávající. Ohledně tělesné hygieny je uvedeno, že zatímco malou hygienu zvládne sám, s velkou je nutná pomoc i ve sprchovém koutě. Pokud jde o výkon fyziologické funkce, žalobce má nepřetržitě pleny, uvědomuje si potřebu, ale nestihne se zvednout. Po odstranění cévky se stav zhoršil, nezvládne stihnout velkou potřebu.
10. Dle prvostupňového posudku (posudek Lékařské posudkové služby Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 6. 2023, č. j. LPS/2023/1349-P9_CSSZ) spočívá rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce v městnavém selhání srdce a chronické ischemické chorobě srdeční NYHA dlouhodobě III, EF LK 25%, a fibróze (stavu po akutním infarktu myokardu spodní stěny v 28 letech). V anamnéze byly také sekundární biliární cirhóza, syndrom portální hypertenze, jícni varixy, splenomegalie, trombocytopenie, diabetes mellitus typ 2 na PAD a insulinu, makroangiopatie a neuropatie. Posudek vychází ze zjištění z lékařské dokumentace a výsledky sociálního šetření odpovídají objektivnímu nálezu, od posouzení v roce 2015 nedošlo k posudkově významnému omezení soběstačnosti žalobce. Lékař shledal, že žalobcův zdravotní stav vedl k neschopnosti zvládat mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péči o zdraví, osobní aktivity a péči domácnost. Dle výroku a odůvodnění je žalobce osobou, jež se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

11. V prvostupňovém rozhodnutí ze dne 19. 7. 2023 úřad práce odkázal na § 4 odst. 1, § 8, § 9, § 11 a § 13 zákona č. 108/2006 Sb. a zamítl žalobcův návrh na změnu výše příspěvku na péči od března 2023 s tím, že příspěvek bude poskytován ve výši 4400 Kč měsíčně. Úřad práce vyšel ze závěru prvostupňového posudku ze dne 18. 6. 2023, podle něhož žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc při šesti základních životních potřebách, tj. při mobilitě, oblékání a obouvání, tělesné hygieně, péči o zdraví, osobních aktivitách a péči o domácnost.
12. Žalobce podal dne 9. 8. 2023 proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání, v němž uplatnil tvrzení stran nezvládání základních životních potřeb stravování a výkonu fyziologické potřeby, pakliže nedokáže přemístit nápoj a stravu na místo konzumace, konzumovat v obvyklém denním režimu, dodržovat stanovený dietní režim a včas použít WC. Tvrdil, že by mu měl být přiznán 3. stupeň závislosti.
13. V odvolacím řízení byl vypracován posudek PK MPSV ke stupni závislosti žalobce (posudek ze dne 14. 12. 2023, e. č. SZ/2023/2401-PH-8). Komise shledala, že žalobce trpí ischemickou chorobou srdeční a dolních končetin, diabetem mellitus II. stupně, akutní renálním selháním 3. stupně, cylindrocelulárním adenokarcinomem, nefrolitázou, jaterní cirhózou, postinfekční artritidou, gonartrózou, polytopním vertebrogenním algickým syndromem, arteriální hypertenzí, mikrocytální anemií a hyperplazií prostaty. Komise shodně s prvostupňovým posudkem dospěla k závěru o stejném počtu nezvládaných životních potřeb se stejnou skladbou, kdy tento stav byl i od 1. 3. 2023. Dle výroku a odůvodnění posudku byl žalobce osobou starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Žalobce měl schopnost naporcovat si stravu, kterou si mohl přemístit pomocí vozíku, servírovacího vozíku či posunutím. Příprava teplého jídla a pití spadá do oblasti péče o domácnost. Jde-li o fyziologickou potřebu, hodnotí se schopnost zaujmutí vhodné polohy na WC s případným využitím facilitačních pomůcek, kdy ani ne vždy zcela adekvátní očištění s možností občasného selhání není posudkovým kritériem. Nebyl zjištěn ani kognitivní deficit k nezvládání této potřeby a užívání absorpčních pomůcek není posudkovým kritériem uznání.
14. Žalobce využil práva vyjádřit se k obsahu posudku a v souvislosti s nezvládáním základních životních potřeb stravování a výkonu fyziologické potřeby zmínil užívané léky způsobující pokles krevního tlaku. Vznikají rizika pádů při změně polohy, žalobce je malátný a zmatený, ztrácí rovnováhu při vstávání z lůžka, při manipulaci s chodítkem a invalidním vozíkem. Posudková komise nezohlednila samostatnost žalobce při přesouvání z vozíku na WC a doporučila využívání facilitačních pomůcek, aniž by zjistila, zda je žalobce zvládne využívat. Opomenula také omezený pohyb pravého ramenního kloubu, vážnou pohyby v kolenních a kyčelních kloubech i omezené pohyby páteře ve všech oddílech. Poukázal na rozpor závěru posudku s výsledkem sociálního šetření. Žalobcovo vyjádření bylo předloženo předsedovi posudkové komise, který nenalezl důvody změnit závěry posudku komise stran potřeb stravování a výkonu fyziologické potřeby.
15. V napadeném rozhodnutí žalovaný zrekapituloval průběh řízení, poukázal na § 7 § 8 § 9 a § 25 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. a shrnul obsah posudku PK MPSV ze dne 14. 12. 2023, e. č. SZ/2023/2401-PH-8, jehož platnost byla stanovena od 1. 3. 2023 trvale. Žalovaný konstatoval, že posudek byl zpracován komisí v řádném složení za účasti posudkového lékaře a odborné lékařky z oboru interní lékařství. Odvolací námitky byly vyhodnoceny ve vztahu ke zjištěnému zdravotnímu stavu a při vypracování posudku komise vycházela i

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

z výsledku sociálního šetření. Podle názoru žalovaného se v posudkovém hodnocení dostatečně odůvodňuje závěr, proč žalobce nezvládá jen šest základních životních potřeb. Závěr o zamítnutí návrhu na zvýšení příspěvku na péči od března 2023 se opírá o výsledek posouzení žalobcova zdravotního stavu posudkovou komisí jakožto o stěžejní zákonný podklad rozhodnutí ve smyslu § 28 zákona č. 108/2006 Sb. Z provedených důkazů dle žalovaného nelze než předpokládat, že komise prověřila všechny skutečnosti významné pro posudkový závěr.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

16. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu podle ustanovení § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
17. Podle § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) *příspěvek na péči (dále jen „příspěvek“) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.*
18. Podle odstavce 2 uvedeného ustanovení *nárok na příspěvek má osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče uvedený v § 83 nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb podle § 85 odst. 1, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc⁶⁹⁾ nebo dětský domov⁵²⁾, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu^{7a)}; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu^{7b)} poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace.*
19. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve*
 - a) *stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,*
 - b) *stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,*
 - c) *stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,*
 - d) *stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,**a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.*
20. Při posuzování stupně závislosti je hodnocena schopnost zvládat zákonem předem vymezené základní životní potřeby v oblasti mobility, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, výkonu fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Schopnost zvládnutí těchto jednotlivých životních potřeb je podmíněná

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

zvládnutím úkonů uvedených příloze 1 provádějící vyhlášky č. 505/2006 Sb. pro stanovené oblasti základních životních potřeb tvořících její obsah (§ 9 odst. 1 zákona o sociálních službách) :

- *mobilita* - za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.

- *orientace* - osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se osobou, časem a místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.

- *komunikace* - osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.

- *stravování* - osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

- *oblékání a obouvání* - osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

- *tělesná hygiena* - osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.

- *výkon fyziologické potřeby* - osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.

- *péče o zdraví* - osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu

potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

- *osobní aktivity* - osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

- *péče o domácnost* - osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné

domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení, udržovat pořádek

21. Pokud posuzovaná osoba nezvládne alespoň jeden úkon tvořící obsah dané základní životní potřeby, celá základní životní potřeba musí být hodnocena jako nezvládnutá. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (§ 9 odst. 4, 5 zákona o sociálních službách).
22. Podle § 1 odst. 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby.
23. Podle odstavce 3 citované vyhlášky při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby hodnotí
 - a) tělesné struktury a
 - b) tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
24. Pro účely posuzování stupně závislosti vychází krajská pobočka Úřadu práce z posudku okresní správy sociálního zabezpečení (§ 25 zákona o sociálních službách), v odvolacím řízení pak Ministerstvo práce a sociálních věcí vychází z posudku posudkové komise (§ 28 zákona o sociálních službách a § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení).
25. K posudkovému řízení se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil ve svých rozhodnutích, např. v rozsudku ze dne 21. 9. 2020, č. j. 1 Ads 224/2019-20, kde uvedl následující: *„Posuzování závislosti na pomoci jiné fyzické osoby provádí posudkový lékař OSSZ a posudková komise žalovaného. Nejvyšší správní soud opakovaně judikuje, že posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Výsledkem posouzení je potom odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlídně k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková*

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudek ze dne 5. března 2015, č. j. 6 Ads 299/2014–25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018–17).“

26. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009–53, „*Posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v I. stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.*“
27. Dále je k tomu nezbytné uvést, že stejně jako správní orgán ani soud nemůže přezkoumávat odbornou stránku posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti, nemůže tak sám o sobě posoudit, zda žalobci náleží příspěvek na péči a zda splňoval podmínky pro zařazení do určitého stupně závislosti. Soud však dle zásady volného hodnocení důkazů hodnotí předmětný posudek jako každý jiný důkaz, a to z toho hlediska, zda splňuje požadavky na přesvědčivost, úplnost a zda se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudek PK MPSV ze dne 14. 12. 2023, který byl klíčovým podkladem napadeného rozhodnutí, shora uvedené požadavky nesplňuje, a to z následujících důvodů.
28. Závěry sociálního šetření nebyly v posudku kriticky zhodnoceny ve vztahu k základním životním potřebám stravování a výkonu fyziologické potřeby, naopak některá zjištění v rámci sociálního šetření neodpovídají zjištěním PK MPSV nebo jsou s nimi dokonce v rozporu. U posuzování zvládání těchto životních potřeb nejsou v posudku rozepsány jednotlivé zkoumané aktivity, některé nejsou ani zmíněny, natož zhodnoceny. PK MPSV měla provést komplexní, autonomní a přesvědčivé zhodnocení zvládání předmětných životních potřeb, což předpokládalo zabývání se všemi aktivitami stanovenými v Příloze 1 k prováděcí vyhlášce. Daný závěr platí tím spíše, že postačuje nezvládání jediné ze zkoumaných aktivit, aby byla celá základní životní potřeba hodnocena jako nezvládaná (§ 2a prováděcí vyhlášky).
29. U potřeby stravování PK MPSV uvedla, že žalobce byl schopen naporcovat si stravu, kterou si mohl přemístit pomocí vozíku, servírovacího vozíku či posunutím. Na straně žalobce nebyl zjištěn takový relevantní posudkově medicínský důvod při daných zrakových a motorických schopnostech, jež by způsoboval nezvládání základních stravovacích potřeb. Podle sociálního šetření žalobci obstarávala obědy manželka, žalobce si nedokázal ohřát jídlo, nevydržel stát ani si přenést stravu. Konzumace stravy pomocí lžice byla pro žalobce vyčerpávající kvůli třesu rukou. V rámci námitek proti posudku žalobce upozorňoval na aplikaci léků způsobujících pokles krevního tlaku a na ztracení rovnováhy při vstávání z lůžka, manipulaci s chodítkem či vozíkem, zůstala přitom nevypořádána otázka dopadů těchto zdravotních obtíží na manipulaci se stravou.
30. U potřeby výkonu fyziologické potřeby se PK MPSV zaměřila na samotnou schopnost zaujmutí vhodné polohy na WC včetně případného užití zvýšeného nástavce či madla, kdy by ani zjištění ne vždy zcela adekvátní očisty s možností občasného selhání nepředstavovalo posudkové kritérium. Nebyl zjištěn ani kognitivní deficit k nezvládání této potřeby a užívání absorpčních pomůcek není posudkovým kritériem uznání. Podle sociálního šetření má žalobce permanentně pleny, nestihne se zvednout, nedokáže stihnout

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

velkou potřebu. V souvislosti s námitkami proti posudku žalobce opodstatněně konstatoval, že se PK MPSV nezabývala reálnou možností žalobce užívat pomůcky, jakou jsou madla či nástavce, jestliže má omezený pohyb pravého ramenního kloubu, vážnou mu pohyby v kolenních a kyčelních kloubech a je postižen také omezenými pohyby páteře ve všech oddílech a ani schopností žalobce samostatně a včas vykonat fyziologickou potřebu s odkazem na udávané důvody jako je omezená mobilita, předepsaná diuretika, ztráta rovnováhy při vstávání z lůžka a spojená rizika pádů. Žalobci je nutno přisvědčit, že podle bodu [51] rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 16 Ad 12/2022-41, se v návaznosti na rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 13. 10. 2020, č. j. 33 A 2/2019-37, za zvládání základní životní potřeby výkonu fyziologické potřeby v přijatelném standardu nepovažuje využití plen. Soud se s tímto názorovým přístupem ztotožňuje zvláště pak, je-li nošení plen trvalým jevem, jako v žalobcově případě.

31. Ve vztahu k oběma potřebám žalobce namítal jejich nezvládání také kvůli užívání invalidního vozíku. Zatímco v přemístění stravy mu brání šířka dveří a neodstranitelný schod, na WC kvůli šířce dveří nevjede s vozíkem ani nevstoupí s chodítkem. Na toaletě nemá prostor ani pro užívání doporučených modelů.
32. Posudek PK MPSV tudíž nenaplní požadavky úplnosti a přesvědčivosti, vyžaduje rozsáhlé a zásadní doplnění, ve vztahu k provedenému sociálnímu šetření je v různých aspektech v rozporu se spisem a v některých výše předestřených ohledech zároveň nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů (zejména absence hodnocení jednotlivých aktivit dle Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce). Posudek PK MPSV je zároveň stěžejním podkladem ve věcech příspěvku na péči, proto je třeba uvedené nedostatky přičíst samotnému napadenému rozhodnutí, které z posudku zcela vycházelo a jeho závěry plně aprobovalo.
33. Z důvodů shora uvedených soud postupoval podle § 78 odst. 1 s.ř.s. a žalobou napadené rozhodnutí bez jednání zrušil pro vady řízení, a to pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.) a současně vyslovil, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Jelikož soud ve věci shledal zásadní vady posudku, nezabýval se dále žalobními tvrzeními o překročení lhůty k vypracování posudku či o nepřezkoumání postupu plnění povinností oprávněných úředních osob.
34. V dalším řízení si žalovaný opatří nový posudek PK MPSV, případně zásadní a rozsáhlé doplnění původního posudku k potřebám stravování a výkonu fyziologické potřeby. V posudku budou uvedeny všechny použité podklady, skutečnosti obsažené v lékařských zprávách budou kriticky zhodnoceny, PK MPSV řádně vysvětlí rozpory mezi provedeným sociálním šetřením a poznatky o zdravotním stavu, konkrétní poznatky zhodnotí ve vztahu ke všem jednotlivým aktivitám obsaženým v ustanovení příslušných písmen Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce. Podle názoru soudu je třeba žalobce při jednání komise vyšetřit, neboť tím způsobem bude zajištěno objektivní zhodnocení jeho zdravotního stavu. Posudek PK MPSV bude vypracován takovým způsobem, aby splňoval všechny požadavky na úplnost a přesvědčivost.
35. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. Žalobce byl ve věci úspěšný, avšak žádné prokazatelné náklady řízení mu nevznikly.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 15. května 2025

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.